

Psikososyal Koruma, Önleme ve Kriz Müdahale Hizmetleri Yönergesi

TEBLİĞLER DERGİSİ

CİLT: 82

NİSAN 2019

SAYI: 2739

AMAÇ & KAPSAM

- Bu Yönergenin amacı, rehberlik hizmetleri kapsamında yürütülen **psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerine yönelik iş ve işlemleri** düzenlemektir.

Madde: 4

Genel müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları

- a) **PKÖKM** hizmetlerini planlar, hizmetlerin yürütülmesini ve denetlenmesi
- b) Ulusal düzeyde izleme, koordine ve süpervizyon desteği
- c) Ulusal düzeyde etkileri olan travma/kriz durumlarında işbirliğini sağlar; görüş, öneri ve çalışmalara katılma taleplerini değerlendirir. Uygun görülenlerin çalışmalara katılımları il millî eğitim müdürlüğü koordinesinde sağlanır.
- ç) Ulusal düzeyde etkileri olan travma/kriz durumlarında; gerektiğinde Bakanlık ekibini oluşturur. İhtiyaca göre farklı meslek gruplarından uzmanları bu ekipte görevlendirir.
- d) Ulusal düzeyde etkileri olan travma/kriz durumlarında il/ilçe/okul ekipleri tarafından hazırlanan günlük, haftalık ve aylık raporları değerlendirir ve gerekli önlemleri alır.
- e) Bakanlık ekibinin, il ekibiyle koordineli çalışmasını sağlar.
- f) İllerde psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmeti verebilecek personele gerekli eğitimleri düzenler.
- g) Travma/kriz durumlarında gerekli koordinasyonun sağlanabilmesi amacı ile il/ilçe/okul ekiplerine ait iletişim bilgilerinin güncel olarak tutulmasını sağlar.

Madde: 5

İl millî eğitim müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları-1

- a) İl ekibinin kurulmasını sağlar ve üyelerini konuyla ilgili hizmet içi eğitim almış personelden görevlendirir.
- b) Eğitim öğretim yılı başladıktan sonra bir ay içinde il ekibini belirler ve ekibin yıllık görevlendirme onayını alır.
- c) İl ekibinin birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu olmak üzere yılda üç kez ve ihtiyaç duyulan hâllerde toplanmasını sağlar.
- ç) Travma/kriz durumlarında gerekli koordinasyonun sağlanabilmesi amacı ile il/ilçe/okul ekiplerine ait iletişim bilgilerinin güncel olarak tutulmasını sağlar.
- d) İl ekibinin ihtiyaçlarını belirler ve bu ihtiyaçların giderilebilmesi için gerekli çalışmaları yapar.
- e) **PKÖKM** hizmetlerinin gerektirdiği araç,gereç ve donanım ile ilgili gereksinimleri karşılar.
- f) **PKÖKM** hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerektiğinde taşıt tahsisi yapar.
- g) **PKÖKM** hizmetlerinin yürütülmesi için RAM ile okullarda uygun çalışma ortamlarını sağlar.
- ğ) **PKÖKM** hizmetlerine yönelik çkoylaştırıcı önlemler alır ve yerel olanakları harekete geçirir.
- h) İl, ilçe ve okul ekipleri arasında eş güdümü sağlar.
- ı) Travma/kriz sonrasında ilçe/okul ekiplerinin ihtiyacı veya talebi doğrultusunda il/ilçe ekiplerinden görevlendirme yapar.
- i) İlde yaşanan travma/kriz durumlarına yönelik gerçekleştirilen krize müdahale çalışmalarının raporlaştırılmasını sağlar.
- j) Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtların başta gizlilik ilkesi olmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutulmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.
- k) Travma/kriz durumlarında, krize müdahale hizmetlerine yönelik hazırlanan raporları değerlendirir ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.

Madde: 5

İl millî eğitim müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları-2

- **l)** Travma/kriz durumlarında ekipte görevli personel için ihtiyaç hâlinde destek grubu toplantılarının yapılmasını sağlar.
- **m)** Travma/kriz durumlarında bölgelerdeki çalışmalarını izler, koordine eder ve ekip üyelerine süpervizyon desteği sağlar.
- **n)** Bireylerin kişilik haklarının korunmasına özen göstererek kamuoyu bilgilendirme notu hazırlar.
- **o)** **PKÖKM** hizmetlerine yönelik hizmet içi eğitimler düzenler.
- **ö)** **PKÖKM** hizmetlerinin geniş kitlelere ulaştırılabilmesi için gerektiğinde üniversiteler, resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılmasını sağlar.
- **p)** Ulusal düzeyde etkileri olan travma/kriz durumlarında Genel Müdürlük tarafından psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerine katılımı uygun görülen ulusal ve uluslararası üniversiteler, gönüllü sivil toplum örgütleri ve kuruluşların çalışmalarını koordine eder.
- **r)** Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinde yürütülen çalışmalara ilişkin, rehberlik ve araştırma merkezleri ile işbirliği yaparak yazılı ve görsel materyallerin hazırlanmasını; materyallerin okul, sağlık kurumu, emniyet müdürlüğü, üniversite, adli kurum, belediye gibi kurum/kuruluşlara dağıtımını sağlar.

Madde: 6

İlçe millî eğitim müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları-1

- a) İlçe ekibinin kurulmasını sağlar ve üyelerini konuyla ilgili hizmet içi eğitim almış personelden görevlendirir. Eğitim almış yeterli personelin bulunmaması durumunda gerekli eğitimleri düzenler.
- b) Eğitim öğretim yılı başladıktan sonra **bir ay içinde ilçe ekibini belirler ve ekibin yıllık görevlendirme onayını alır**. Yaşanabilecek travma/kriz durumlarında **ek bir onaya ihtiyaç duyulmaksızın** görevlendirilmelerini sağlar.
- c) İlçe ekibinin birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu olmak üzere yılda üç kez ve ihtiyaç duyulan hâllerde toplanmasını sağlar.
- ç) Travma/kriz durumlarında gerekli koordinasyonun sağlanabilmesi amacı ile ilçe/okul ekiplerine ait iletişim bilgilerinin güncel olarak tutulmasını sağlar.
- d) İlçe ekibinin ihtiyaçlarını belirler ve bu ihtiyaçların giderilebilmesi için gerekli çalışmaları yapar.
- e) **PKÖKM** hizmetlerinin gerektirdiği araç,gereç ve donanım ile ilgili gereksinimleri karşılar.
- f) **PKÖKM** hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerektiğinde taşıt tahsisi yapar.
- g) Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinin yürütülmesi için rehberlik ve araştırma merkezi ile okullarda uygun çalışma ortamlarını sağlar.
- ğ) **PKÖKM** hizmetlerine yönelik çalışmalarda kolaylaştırıcı önlemler alır ve yerel olanakları harekete geçirir.
- h) **İlçe ve okul ekipleri** arasında eş güdümü sağlar.

Madde: 6

İlçe millî eğitim müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları-2

- 1) Travma/kriz sonrasında okul ekiplerinin ihtiyacı veya talebi doğrultusunda ilçe ekibinden **görevlendirme** yapar.
- i) İlçede yaşanan travma/kriz durumlarına yönelik gerçekleştirilen krize müdahale çalışmalarının **raporlaştırılmasını** sağlar.
- j) Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtların başta **gizlilik ilkesi** olmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutulmasını **ve muhafaza edilmesini** sağlar.
- k) Travma/kriz durumlarında, krize müdahale hizmetlerine yönelik hazırlanan raporları değerlendirir ve **gerekli önlemlerin alınmasını** sağlar.
- l) Travma/kriz durumlarında ekipte görevli personel için ihtiyaç hâlinde **destek grubu toplantılarının yapılmasını** sağlar.
- m) Travma/kriz durumlarında bölgelerdeki çalışmaları izler, koordine eder ve ekip üyelerine **süpervizyon desteği** sağlar.
- n) Bireylerin kişilik haklarının korunmasına özen göstererek **kamuoyu bilgilendirme notu** hazırlar.
- o) **PKÖKM** hizmetlerine yönelik hizmet içi eğitimler düzenler.
- ö) **PKÖKM** hizmetlerinin geniş kitlelere ulaştırılabilmesi için gerektiğinde üniversitelerle, resmî kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılmasını sağlar.
- p) **PKÖKM** hizmetlerinde yürütülen çalışmalara ilişkin, rehberlik ve araştırma merkezi ile işbirliği yaparak yazılı ve görsel materyallerin hazırlanmasını; materyallerin okul, sağlık kurumu, emniyet müdürlüğü, üniversite, adli kurum, belediye gibi kurum/kuruluşlara dağıtımını sağlar.

Madde: 7

Rehberlik ve araştırma merkezlerinin görev, yetki ve sorumlulukları

- a) **PKÖKM** hizmetlerine ilişkin ihtiyaçlar ve alınması gereken önlemler ile ilgili il/ilçe millî eğitim müdürlüklerini **bilgilendirir**.
- b) **PKÖKM** hizmetlerine yönelik yazılı ve görsel materyallerin hazırlanması, eğitimlerin düzenlenmesi gibi çalışmalarını il/ilçe millî eğitim müdürlüğü ile **işbirliği yaparak yürütür**.
- c) Okul rehberlik hizmetleri programında yer alan psikososyal önleyici destek programlarının **uygulanmasını izler**.
- ç) Rehberlik öğretmeni olmayan okullardaki psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinin yürütülmesine **destek olur**.
- d) Rehberlik ve araştırma merkezine başvuran travma/kriz durumlarından etkilenen bireyleri gerektiğinde ilgili kurumlara yönlendirerek **durumlarını izler**. Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtları **başta gizlilik ilkesi** olmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutar ve muhafaza eder.
- e) Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinin geniş kitlelere ulaştırılabilmesi için gerektiğinde üniversitelerle, resmî kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla **işbirliği yapar**.

Madde: 8

Okul müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları

- a)Öncelikle konuyla ilgili hizmet içi eğitim almış personelden olmak üzere **okul ekibinin kurulmasını** sağlar.
- b)**Başta okul ekibi olmak üzere, okul bünyesindeki tüm öğretmen ve personelin konuyla ilgili eğitim almasını sağlar.**
- c)Okul rehberlik hizmetleri programına dâhil edilen psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.
- ç) Oluşturulan **okul risk haritasına göre** travma/kriz durumlarına yönelik koruyucu, önleyici ve güçlendirici çalışmaların yürütülmesini sağlar.
- d)Okuldaki psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerine yönelik çalışmalarda kolaylaştırıcı önlemler alır ve yerel imkânlardan faydalanır.
- e)Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerinin yürütülmesi için ekiplere gerektiğinde çalışma odası tahsis eder.
- f)Travma/kriz durumlarında okul ekibinin il/ilçe ekipleri ile eşgüdüm içerisinde hareket etmesini sağlar.
- g)Travma/kriz durumlarından sonra **öğrenci, veli, öğretmen ve okul yardımcı personeline yapılacak bilgilendirme konusunda okul ekibi ile birlikte planlama yapar.**
- ğ) Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtların **başta gizlilik ilkesi** olmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutulmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.
- h)Travma/kriz durumları sonucunda hazırlanan raporlar doğrultusunda gerekli önlemleri alarak, **oluşturulan raporları il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne gönderir.**
- ı) Travma/kriz durumlarında ihtiyaç halinde **okulda bulunan tüm öğretmenlere görev verir.**

Madde: 9

Rehberlik servislerinin görev, yetki ve sorumlulukları

- a)Psikososyal, koruma, önleme ve krize müdahale konularında sunulacak hizmetleri **okul rehberlik hizmetleri programına** dâhil eder.
- b)Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri kapsamında **okul risk haritasını oluşturur** ve gerekli durumlarda travma/krizden etkilenen bireyleri ilgili **kurumlara yönlendirir ve izler.**
- c)**Okul yönetimine, öğretmenlere, öğrencilere ve ailelere psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerine yönelik çalışmalar düzenler.**
- ç) Okulda olası travma/kriz durumlarına karşı okul genelinde yapılması gereken psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale çalışmalarına ilişkin **okul yönetimi ve rehberlik ve araştırma merkezi ile işbirliği yapar.**
- d)Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtları başta gizlilik ilkesiolmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutar ve muhafaza eder.

Madde: 10

Öğretmenlerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- a)Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale konularında sunulacak hizmetleri sınıf rehberlik hizmetleri programına dâhil eder.
- b)Sınıf/şube rehber öğretmeni olduğu sınıfın risk haritasını oluşturur.
- c)Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri çalışmalarına ihtiyaç hâlinde destek verir.
- ç)Travma/kriz durumlarından etkilenen ya da risk grubunda olan öğrencilerle karşılaştığında gizlilik ilkesi ve etik kurallara uygun bir şekilde okul rehberlik servisine bilgi vererek işbirliği içinde çalışır.
- d)Psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetleri eğitimlerine katılır.

Madde: 11

İl psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale ekibi

- İl millî eğitim müdürlüklerinde, **şube müdürünün başkanlığında, en az bir ve en fazla üç rehberlik ve araştırma merkezi müdürü; en az bir ve en fazla üç rehberlik hizmetleri bölüm başkanı; en az bir ve en fazla beş rehberlik öğretmeninden oluşur.**

Madde: 12

İlçe psikososyal
koruma, önleme
ve krize müdahale
ekibi

- İlçe millî eğitim müdürlüklerinde, **şube müdürü başkanlığında varsa rehberlik ve araştırma merkezi müdürü ve bölüm başkanı ile her eğitim kademesinden en az birer rehberlik öğretmeninden oluşur.**

Madde: 13

Okul psikososyal
koruma, önleme
ve krize müdahale
ekibi

- Okul müdürü veya okul müdürü tarafından görevlendirilmiş **bir müdür yardımcısı başkanlığında, varsa rehberlik öğretmenleri ile rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeninden oluşur.**

Madde: 13

Okul psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale ekibi ; görev, yetki ve sorumlulukları

- a)Okul ekibi birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu olmak üzere **yılda üç kez** ve ihtiyaç duyulan hâllerde **toplanır**.
- b)Okul genelinde travma/kriz durumlarında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini planlar ve gerçekleştirir.
- c)Okul ekibi travma/kriz durumunun hemen ardından ayrıntılı bilgi edinmek amacıyla “Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri **Gözlem Formu**” nu (EK-1) **doldurur**.
- ç) Travma/kriz durumunda personel kapasitesi yetersiz kaldığında ve destek ihtiyacı ortaya çıktığında “Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri **Destek Talep Formu**” nu (EK-2) **doldurarak il/ilçe ekibinden destek talep eder**. Gerekli durumlarda il/ilçe ekibi ile işbirliği yapar.
- d)Okulda yaşanan travma/kriz durumlarına yönelik gerçekleştirilen krize müdahale çalışmalarını “**Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Çalışma Raporu**”nu (EK-3) **doldurarak okul müdürlüğü aracılığıyla il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne gönderir**.
- e)Travma/kriz durumlarına yönelik gerçekleştirdiği çalışmalar sonunda gerekli izleme ve değerlendirmeyi yapar, “**Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri İzleme Formu**”nu (EK-4) **doldurarak okul müdürlüğü aracılığıyla il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne gönderir**.
- f)Travma/kriz durumlarından etkilenen bireylere ilişkin kayıtları başta gizlilik ilkesi olmak üzere etik kurallara uygun bir şekilde tutar ve muhafaza eder.
- g) Gerek görülmesi hâlinde travma/kriz durumlarından etkilenen bireylerin öğretmenleri, ailesi, arkadaşları gibi yakın çevresinin de krize müdahale sürecine katılımını sağlar.
- ğ) Okulda risk grubunda bulunan ve travma/kriz durumlarından etkilenen bireyleri gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirir.

Ek-1

PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ GÖZLEM FORMU

Ek-1

PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ GÖZLEM FORMU

Okul				
Tarih				
Yönetici Sayısı				
Öğretmen Sayısı				
Öğrenci Sayısı				
Çalışma Yapılması Planlanan Kişi Sayısı	Öğrenci	Öğretmen	Veli	Diğer
Eğitim Öğretim Başlama-Bitiş Saatleri				
Toplantı Salonu	() Evet () Hayır	Kapasite		
Bireysel Görüşmeye Uygun, Kullanılabilecek Oda Sayısı				
Grupla Görüşmeye Uygun, Kullanılabilecek Oda Sayısı				

TRAVMA/ KRİZ DURUMU

() Kaza	() İntihar
() Şiddet	() İstismar
() İhmal	() Doğal Afet
() Ölüm	() Göç
() Terör	() Diğer.....

TRAVMA/ KRİZ DURUMU (ayrıntıları ile açıklanacaktır)

--

EK-2

**PSİKOSOSYAL
KORUMA, ÖNLEME
VE KRİZE
MÜDAHALE
HİZMETLERİ DESTEK
TALEP FORMU**

Ek-2

**PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ
DESTEK TALEP FORMU**

(Kriz müdahaleyi yapan psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale ekibi tarafından desteğe ihtiyaç duyulduğunda doldurularak il/ilçe psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale ekibine iletilecektir.)

Okul/İlçe Adı				
Adres/ Telefon				
Öğrenci Sayısı				
Şube Sayısı				
Öğretmen Sayısı				
Okul Müdürünün Adı-Soyadı/ Cep Telefonu				
Rehberlik Öğretmenin Adı-Soyadı/ Cep Telefonu				
Travmaya/Kriz'e Yol Açan Olayla İlgili Bilgi (Yeri, Saati, Tarihi, Nasıl Geliştiği)				
Okul/ilçe ekibinin destek isteme nedeni (Okul/ilçe ekibinin olaydan etkilenmiş olması, personel kapasitesinin vetersiz olması vb.)				
Risk altında olduğu düşünülen Kişi Sayısı	Öğrenci	Öğretmen	Veli	Diğer
Okul/İlçe Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi Tarafından Yapılan Çalışmalar	☐ İlk yardım müdahalesinin yapılması ☐ Güvenlik önlemlerinin alınması ☐ Sağlık ve güvenlik ekipleriyle iletişime geçilmesi ☐ İl/ilçe MEM' e bilgi verilmesi ☐ Görev dağılımının yapılması ☐ Öğretmenlerin bilgilendirilmesi ☐ Öğrencilerin bilgilendirilmesi ☐ Velilerin bilgilendirilmesi ☐ Yardımcı personelin bilgilendirilmesi			

EK-3

**PSİKOSOSYAL
KORUMA, ÖNLEME
VE KRİZE
MÜDAHALE
HİZMETLERİ
ÇALIŞMA RAPORU**

Ek-3

**PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ
ÇALIŞMA RAPORU**

(İlçe/Okul Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi tarafından müdahale süresine göre günlük, haftalık, aylık periyotlarda doldurulacaktır.)

Okulun Adı		
Olay		
Çalışma Yapılan Tarihler		
Çalışmayı Yapan Ekip Üyeleri		
Yapılan Çalışmalar (Psikososyal Destek Programı)	Uygulanan Etkinlik/Oturum	Uygulanan Kişi/Grup
Yapılan Diğer Çalışmalar		
Yapılan Çalışmaya Katılan Kişi Sayısı	☐ Öğrenci ☐ Öğretmen ☐ Veli ☐ Yardımcı Personeli ☐ Diğer....	
Görüş ve Öneriler		
İzleme İçin Planlanan Çalışmalar		

...../...../.....

İmza İmza İmza İmza İmza

(Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi tarafından imzalanacak)

EK-4

**PSİKOSOSYAL
KORUMA, ÖNLEME
VE KRİZE
MÜDAHALE
HİZMETLERİ İZLEME
FORMU**

Ek-4

**PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ
İZLEME FORMU**

*(Okul/İlçe/ İl Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi tarafından
doldurularak bir örneği İl/İlçe Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi' ne
iletilecektir.)*

Okulun/İlçenin Adı	
Olayın Gerçekleştiği Tarih	
Olayın özeti	
Müdahale Çalışmalarının Tamamlandığı Tarih	
İzleme sürecinde yapılan çalışmalar	
Alınan tedbirlerin sonucuna ilişkin bilgiler (Devamsızlık, okula uyum, akademik başarı, sosyal uyum, sosyal destek kaynakları vb. durumlar açıklanacaktır.)	
Psikososyal destek hizmetleri kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar ile kurum ve kuruluşların görüş/önerileri	

...../...../.....
İmza

İmza

İmza

İmza

İmza

(Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Ekibi tarafından imzalanacak)

